

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

KESKKONNAAMET

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Abruka hoiuala

2026

Kirsi Loide

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Abruca hoiuala
KKR kood	KLO2000303
Asukoht (maakonnad)	Saaremaa
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2006. a
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	ei kohaldu
loodusreservaatide kogupindala	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite arv	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite kogupindala	ei kohaldu
piiranguvööndite arv	ei kohaldu
piiranguvööndite kogupindala	ei kohaldu
IUCN kategooria(d)	VI
Natura 2000 võrgustiku alad	Abruca loodusala, Kura kurgu linnuala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	537,7 ha
Maismaa pindala (ha)	533 ha
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	436,5 ha
Kaitsekorralduskava nimi	Abruca looduskaitseala ja Abruca hoiuala kaitsekorralduskava
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	tähtajatu
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Kirsi Loide
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2026
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	27.03.2026
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	Teadaolevalt ei ole varem hinnatud
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	Kuulub rahvusvahelise tähtsusega linnualade (IBA) ja HELCOM-i alade hulka ja on Lääne-Eesti saarestiku biosfääri programmiala

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	Lisaks pärandniitude tegevuskava. Liigitegevuskavad - niidurüdi, hallhani ja valgepösk-lagle.
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	KKK	Seisund määratud 92% liikidest.
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	KKK	
planeerimine	seisund	Milline on liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - ≥90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	Selgitatud, et liikide info on kokku võetud 20 a kohta, alal toimunud inventuuride alusel.
planeerimine	seisund	Milline on elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - ≥90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	Selgitatud, et elupaigatüüpide andmed pärinevad inventuurist.
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Andmelüngad on põhjalikult kaardistatud ning andmelünkade täitmiseks vajalikud tegevused on selgelt välja toodud.	KKK	
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Pool või enam (50%-<100%) tuvastatud andmelünki on täidetud.	KKK, KIRKE, EELIS, KESE, Tableau	Ettenähtud linnustiku tulemusseired on tegemata kuna riiklikud seired tegelikult annavad piisaval hulgal andmeid. Niidurüdi seire toimus 3 järjestikusel aastal, peale seda ei ole seda seiret enam jätkatud.
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud kõigile (100%) kaitseväärtustele (kui asjakohane)	; KKK	
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud poolte või enama (50% - <100%) kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	KKK	Taimeliikide puhul ei ole mõjuteguri olulisust ja ulatust kindlaks määratud.
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	rohumaade hülgamine; võõr- ja problemaatilised liigid; lindude häirimine pesitsuseajal	KKK; KKK; KKK	röövloomad; lindude häirimine pesitsuseajal
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljastpoolt tulenevaid survetegureid on arvestatud ammendavalt või on selgitatud, et selliseid survetegureid ei esine.	KKK	Välja on toodud võimalikke mõjusid nagu kaadamine ja veesõidukite müra ning on selgitatud nende mõju.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud kõikidele kaitseväärtustele	KKK	
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati elupaikade/liikide soovivat seisundit, kuid kaitse-eesmärkide sihtväärtused ei ole kvantifitseeritud ega ajaliselt piiritletud. / Konkreetsed eesmärgid on vähem kui pooltel (<50%) kaitseväärtustel.	KKK	Tabelid liikide soovitava seisundiga, kuid seisundid ei ole konkreetsed.
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei	KKK, KE	
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	KKK	Maastikud, kultuuripärand, rändrahnud.
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	KKK	
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele. Kõik meetmed on SMART.	KKK	
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Ei ole asjakohane (teadaolevalt puudub vajadus tegevusteks väljaspool piire)	KKK, hindaja ekspertarvamus	
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	KKK	
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Jah, välja saab tuua puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes.	KKK	Selgitatud on, et teadmata võivad olla osad mõjuvad survetegurid või osade survetegurite mõju tugevus.
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Jah - seire on piisav, et hinnata, kas kõik tegevused olid tulemuslikud/kaitse-eesmärgid on saavutatud	KKK, KESE, EELIS, Tableau	
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on vähesel määral/üksikjuhtumitel kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	KKK	Elupaigatüüpide hooldamine vastavalt inventuuridele.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	PostiPoiss	Toimus kaasamise koosolek, mille kohta on protokoll ja osalejate nimekiri.
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	PostiPoiss	
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Jah - tekkis konflikte	PostiPoiss	Koosoleku protokoll
rakendamine	protsess	Nimetage olulisemad konfliktkohad	kaitsekorra/piirangute rangus	PostiPoiss; PostiPoiss	Heideti ette, et piirangute seadmise aluseid ei olnud selgitatud.; Heideti ette, et inventuuride tegemisel ei ole keegi küsinud nõusolekut eramaadel liikumiseks.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud poollooduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud taastamistöödest on rakendatud	KKK, EELIS, LHT, ELF, RMK kihid	Taastatud on 112 ha
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (sooelupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	Selliseid tegevusi ei ole planeeritud
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) hooldust vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	KKK, EELIS	Hoiualal on kokku 494 ha pärandniite, hoolduses on 210 ha. Puisniidud on hoolduses, kuid kasutatakse valesid võtteid (karjatamine) ja seetõttu toetust ei küsita ning puudub ülevaade kui suur ala hoolduses on.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK, EELIS	Selliseid tegevusi ei ole planeeritud
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, LHT, RMK, KIK kihid	
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtsajaks rakendamata ja miks?	kirskjate arvukuse reguleerimine, kariloomade soetamine, infovoldikute trükkimine, KKK vahhindamine	KKK, KIRKE, EELIS, KESE, külustaristu virtuaalkontor	Tegelikult ei ole olnud vajadust infovoldikute trükkimiseks ja kariloomade soetamise vajaduse KKK-sse tegevusena toomine oli vajalik vaid selleks, et hooldajad saaksid toetuse taotlemisel viidata alusdokumendile.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Kõik või enamik (≥90%) planeeritud meetmetest on ellu viidud. Kõik meetme aspektid on täidetud ja rakendatud.	KKK, KESE, EELIS, KIRKE	Tegemata on tulemusseired, kuid KKK perioodil on selgunud, et neid eraldi teha vaja pole, sest riiklikud seired katavad vajaduse.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	KKK, KIRKE, EELIS	Vahehindamine tegemata, kava uuendamine tegemata.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	KKK, KIRKE, Google streetview, külastustaristu virtuaalkontor	Puhkekohad on rajatud, linnutorn rajatud, rannakaitse patare korrastamine tehtud, üksikobjektide eksponeerimine tehtud, viitade uuendamine, mille kohta on samuti küsitud meie kooskõlastust KIK-ist raha saamiseks tehtud, tegemata on matkaraja edasiarendus, kuid on küsitud meie seisukohta, tegemata telkimiskohtade arendamine.
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärke toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	WoodMeadowLIFE raames teabetahvli paigaldamine Abruha saare lõunaosas.	KIRKE, külastustaristu virtuaalkontor, Google streetview	
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poole (50-90%) (suunis)liikide seisund on stabiilne või paranenud.	EELIS, KESE, Tableau	Välja valitud 6 suunisliiki: SOOHIILAKAS - 2016 (EELIS) 10 taimet, 2013 (EELIS) ei leitud, 2003 (EELIS) 8 taimet; NAASKELNOKK - 2022 (KESE) 1 paar, 2019 (KESE) 1 paar ; LIIVATÜLL 2022 (KESE) 4 paari, 2019 (KESE) 10 paari, 2013 (EELIS) 6 paari, 2010 (EELIS) 12 paari; NIIDURÜDI - 2022 (KESE) 1 paar, 2019 (KESE) 2 paari, 2013 (EELIS) 7 paari, 2011 (EELIS) 5 paari, 2010 (EELIS) 7 paari, 2009 (EELIS) 2 paari, 2003 (EELIS) 5 paari; MUSTSABA-VIGLE - 2019 (KESE) 1 paar, 2010 (EELIS) 2 paari; SUURKOOVITAJA - 2019 (KESE) 1 paar, 2011 (EELIS) 2 paari, 2010 (EELIS) 1 paar.
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	liivatüll, niidurüdi, mustsaba-vigle	KESE, EELIS	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	sobivate pesitsuspaikade puudumine, rananiitude vähene või liigne hooldus, röövloomad (rebane)	KESE (Rannaniitude haudelinnustiku seire 2022.a)	
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Kõigi või enamiku (≥90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või on jäänud samaks.	Tableau, EELIS, KKK	
väljundid	tulemused	Kui ≥90% elupaikade seisund on sama või paranenud, siis palun tooge välja peamised edutegurid?	Õige kaitsekord ja andmete täpsustamine, uuendatud eesmärgid (SDF-is), mis lähevad reaalsusega kokku.	SDF, EELIS, hindaja ekspertarvamus	
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	Otseselt halvenenud ei ole, pigem on teadmised paranenud (uued inventuurid).	EELIS	
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on hea või paranenud	ELME2	7,37
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on hea või paranenud	ELME2	77,37
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	OKAS, VMP	Ehitamisega seotud rikkumised (ehituskeeluvöönd, elupaigatüüpide peale ehitamine).
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Ei, rikkumistel ja/või selle tagajärgedel ei ole teadaolevaid (olulisi) mõjusid kaitseväärtustele	OKAS, VMP	Ehititsega seotud rikkumised lahendatud ehitiste ümber tõstmise või likvideerimisega.
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Jah	hindaja ekspertarvamus	
väljundid	tulemused	Kas määrukses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei	EELIS, KESE, hindaja ekspertarvamus	
väljundid	tulemused	Kui määrukses nimetatud ala kaitseväärtused ei ole asjakohased, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	Lisada emaputk, niidu-kuremööök, merikotkas ning kõik elupaigatüübid, mis alal uute inventuuridega on leitud.	EELIS, KESE, hindaja ekspertarvamus	
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	Tähelepanekud puuduvad		

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	101	75	74,3%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	18	16	88,9%
Survetegurid (planeerimine)	9	8	88,9%
Eesmärgid (planeerimine)	12	7	58,3%
Meetmed (planeerimine)	6	6	100,0%
Sisendid (rakendamine)	9	5	55,6%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	18	8	44,4%
Tulemused (väljundid)	20	16	80,0%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	45	37	82,2%
Rakendamine	15	11	73,3%
Väljundid	38	24	63,2%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitse eesmärgest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitse eesmärgi.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asutuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asutusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaarialad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segaallikatest põhjustatud reostus	heitved, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareaali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate = U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown = XX